

Baş redaktor yazır...

Alqış HƏSƏNOĞLU

AXCP sədri 2023-cü ilin "Heydər Əliyev İli" elan edilməsini həmişəki kimi, özünəməxsus qərəz, iddia və dərin bir kədərlər qarşılıyib.

Mən onun Fb səhifəsindəki paylaşımını töftiş etmək fikrində deyiləm.

Hər kəs necə istəsə düşüno, nə istəsə iddia edə bilər.

Hətta iddia edə bilər ki, Azərbaycanı hamidən çox istəyir.

Olsun.

Amma burada söhbət konkret işdən və natiqdən gedir.

Fakt budur ki, Heydər Əliyev ölkəsi, xalqı, dövləti üçün hamidən çox mütəcidiələr verib, öz mübarəzosunu uğurla bitirmiş yeganə Azərbaycanlı Dahidir.

Hər kəs öz yolunu özü seçir.

O cümlədən Əli Kərimli və başçaları.

Yol isə konkret anlayışdır.

Yolçusu, gedib-gələni olmasa, yolun mövcudluğu bilinməz.

Hər şeyin, o cümlədən yolun əlaməti, nişanası gərək.

2021-ci ilin baharında ilk dəfə Müstəqil Azərbaycanın tarixində İlham Əliyevin Şuşada yandırıldığı Novruz tonqah Heydər Əliyev yolu əlamətidir.

Heydər Əliyevin yolu bizi 30 ildən sonra anbaşa, günbögün, addim-addim, qayalarla dırmaşdırmaşa, istehkamları uğura-uçura Şuşaya aparıb çıxardı.

Heydər Əliyev yolu alternativi kimi təqdim edilən, tamtaraqlı, cazipər görünsün deyə Elçibəy-Rəsulzadə adından aşırı dərəcədə sui-istifadə edilərkən etiketlənən yol isə Azərbaycan tarixini boşluğa, Azərbaycan xalqını məyusluşa, Azərbaycan dövlətçiliyini keçilməzə dirodi, siyasi-iqtisadi dalaşa ürəh etdi.

Kələkədən o torəfə gedə bilmədi.

Kimsə bundan inciyə, qicqla bilər, ancəq bu, bir gerçəklilikdir!

Siyasi yol, dövlətçilik marşrutu işlək olmalıdır - Heydər Əliyev yolu kimi!

Heydər Əliyev yolu alternativi yoxdur...

5 il əvvəl 525-ci qəzetdə dərc edilmiş "Məmmədəmin Rəsulzadə, yoxsa Heydər Əliyev" adlı məqalənin "Yeni Azərbaycan" qəzetiinin oxucularına təqdim edilməsi də eyni məqsədə xidmət edir:

Tarix iddialar üzərində yox, eməllər üzərində bərqrar olur!

Hörmətli redaksiya!

Mən sosial psixologyanın əski-dən qalmış "Bəla danışsam, belə etsəm - nə deyərlər" xofunu heç vaxt yaxına buraxmadım. Hər zaman düşündüyüüm ifadə etdim, yazdım və tərəddüb göstərmədən müvafiq addımlar atdım. Prinsipial məqamlarda, həlliçədi siyasi dönməldərə seyrçi olmaq xlaqıma və təbiətiyyət yaddır.

Söhbət fövqələdə ciddidir: Müxtəlif dövrlerde, forqlı mühitdə fəaliyyət göstərmis tarixi şəxsiyyətlərdən danışılır. Və olavə edim ki, bu yerde təkcə elmi-tarixi dəqiqlik, obyektiv araşdırmaçı vicdanı kifayət etmir. Həddindən ziyadə həssas olan bu məvzu həm də bir məvqə məsələsidir...

Bəzə ki, mənim Əvəz Zeynallının "Qaynar qazan" layihəsində "Heydər Əliyev iqtimai-siyasi və dövlət xadimi, M.Rəsulzadə isə dövlət xadimi yox, iqtimai-siyasi xadimdır", - deyə verdiyim açıqlama birəmoniqlə qarsılanıb.

Müxtəlif şərhələr golir. Məqbul, həm də kifayət qədər qarağıruluq yozumlar var. Düşünürəm ki, bəzi suallara aydınlıq gotirməm lazımdır. Elə bu sobəbdən məvzuaya aid bəzi qeydlərimi oxucularımız ilə paylaşmaq istərdim...

Bəri başdan vurğulayıb ki, sərlövhə heç de üreyiməcə deyil. Nə-dən? Çünkü bər cür müqayisə saqlam məntiqədən daban-dabanə ziddir. Amma fakt budur ki, bu gün iqtimai fikrin idarəoluma mexanizmi təkcə saqlam məntiq üzərində bərqrar deyil. Qeyri-sağlam məntiq hələ də öz "söz"ünü deməkdir. Və onun fosadları ilə hər addımbaşı üz-üzə gəlməli olur...

Bizden asılı olmayıraq, bu məzmunlu dərtşəmlər gizli və ya açıq şəkildə aparılmadıdır...

M.Rəsulzadə haqqında dediklərimi yenidən təkrarlayram: Onun imicini daha çox iqtimai-siyasi xadim

tipinə uyğundur. Nə etməli ki, olahəzət tarix M.Rəsulzadəyə özünü dövlət xadimi kimi sinamaq üçün şans tanımadı. Amma bu talesizlik onun Cümhuriyyət qurucularından biri kimi statusunu aşağılaya bilmir.

Məmmədəmin Rəsulzadə AXCP-nin qurucularından biri, gorkəmli ictimai-siyasi xadimdir. Bunu kim inkar edir? Kim inkar edə bilər ki?

Bəs, problem nədədir?.. Söhbət ondan gedir ki, M.Rəsulzadə haqqında deyilən fikirlərin, açılan müzakirələrin eksoriyyəti mənəfətçi yönünləndir. İdeoloji siyasi dayır daşıdır, mövzu tosərrüfatlaşdırılır, bir az da dəqiqləşdirək, Rəsulzadə mövzusunu bu gün "yardımcı tosərrüfat" funksiyasını yerinə yetirir...

Etiraf edək ki, bizim milli tariximiz vo tarixi simalarımız hemişi konyuktur münasibətdən əziziyət çəkibdir: ayrı-ayrı şəxsləri, ayrı-ayrı mərhələləri ya məddahcasına idealaslaşdırmış, ya da qəddarcasına tofa-

Heydər Əliyev yolu alternativi yoxdur!

tiş etmişik. Hətta bəzən məddahlıqla qəddarlığın sərhədlərini müəyyənləşdirmək çətinləşir. Məddah töftiş etdiyi obyekti "uf" demədən amansızcasına töftiş edə bilir. Və ya əksinə, töftiş edilən utanın qızarmadan möhd olunur. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinə, onun qurucularına və ərsinə yönəlik eyni, ənənəvi davranış, konyuktur bir "sevgi" bəslənilir. Bu gün Rəsulzadənin fikrini korrekt ifadə edə bilməyən millət vəkilindən, bütünlü corab hörən məmurdan yox, mənəfətçi canıyanlıqla - konyuktur sevgidən qorumaq vacibdir. Konyuktur sevgi daxili rəğbətin və etirəmən olaməti sayla bilməz, bu, her şəyden once öz gəlir-çəxarını, yalnız və yalnız cibini güdən adı hesabdar təsəssübəşəyidir. M.Rəsulzadəyə qarşı konyuktur sevgi əksər hallarda həkimiyətdən deyil, əzələrini Rəsulzadə yoluñ davamçıları elan etmiş müxalif və qeyri-müxaliflərlərden qaynaqlanır...

Məşhur bir sonətçi var. Elə ki, övladının vəzifəsi iyerarxiyadəndə irolileyi ləngiyir və ya hansısa xahişinə soyuqqanlı yanışları, yaxası növbəti orden üçün qəribəyir - dərhal Rəsulzadəni xatırlayır: "O kişiye niyə heylə qoyulmalıdır". Həq kim narahat olmasın. Bakının hündür yerində, paytaxtimizdəki işa edilmiş ən nəhəng və nadir, siyasi təşəbbüsəşəliyi Heydər Əliyevə mexsus olan heykəltəraşlıq nümunəsi var. Bu, Nəriman Nərimanovun heykəlidir. Nə deyisi? Nərimanovun heykəli mövəed siyasi ab-hava-yaya noyi dikta edə bilir ki? Abidənin pyedestalndakı genişlik heç kimin tarixdəki yerini eləmər. Abidənin nəhəngliyi heç kimin tarixi-siyasi obrazına kölgə salırmış... Əksinə, pyedestalının genişliyi ilə Nərimanovun tarixdəki yeri arasında bir tərs mütənasiblik, ziddiyət mövcuddur. Nə yazış ki, abidənin əzəməti və möhtəşəmliliyi bu ziddiyəti birmənəli olaraq Nəriman Nərimanovun xeyrini həll etmək gücündən deyil.

"Tosərrüfatçı" yanaşma M.Rəsulzadəni ideoloji-siyasi mahiyyətindən tərcid edir. Onun ərisi, adı iştismara məruz qalır, birləşdiricili amilə qərvişir. Hətta Rəsulzadənin Novxanıdakı heykəli de onun heykəlinin xifətənləri bir yerə toplaya bilmər. Hər il yanvarın 31-dən ona forqlı dəstələrlə, forqlı vaxtda, forqlı marşrutlarla ziyarət edirlər.

Rəsulzadəni cümhuriyyət qurucularından ayırmak dəbdə olən bir üslubdur. Niyə heç kim "Nədən M.Topçubaşova heykəl qoyulmuş" onun yubileyini keçirmirsiniz" deyə həkimiyəti ittiham etmir? Bələ bir fikir səsləndəydi, aksi, daha ədalətlər olardı. Çünki iki ilə yaxın bir dövrdə Cümhuriyyətin başçısı, hüquq təmsilcisi olmuş Topçubaşovanın heç bir yubileyi dövlət soviyyəsində qeyd edilməyib.

Bu, mənəfətçi gedidişdir, hədəf bəllidir. Məqsəd Rəsulzadənin tarixin köksündən və silahdaşlarından ayırböyükəm və böyükliyə şərif çıxarıcı siyasi meydanda durus gotire, Heydər Əliyev faktoruna qarşı dayana bilmekdən ibarətdir. Əlbətə ki, bütün bunlar uğur və etməyən perspektivsiz cəhdəldərdir.

Bəzə ki, heç kim bizi "İlin xalqı" seçməyib. Bunun bircə adı var: siyasi avantüra. Kimsə (və ya kimlərə) özüne şənl keçmiş düzəltmək, inqilabçı-hərəkatçı fəaliyyətini maddi-leşdirmək üçün bu ideyani dövriyyəyə yeridib. Və təxribat öz işini görüb, istənilən nəticə əldə edilib.

Bu o demək deyil ki, təxribat müəllifləri fövqələdə qabiliyyət sa-

hibləridirlər. Yox. Sadəcə, kütlənin elə bir əhvali olur ki, ağız açılı, gözüyumuł, əlləri yanında dinməs-söyləməz hər deyilənə inanmaq istəyir. Və inanır. 1988-ci ildə belə bir böyük yalanı külətənən baş verdiyinin fərqi qarşılama böyük həqiqi kimi öz yaddaşına porçimleyib... Bugünkü içtimai ovqat menə hərdən 80-ci illərin həmin sadələvhiləyünən xatırladır və narahat edir.

Cəmiyyətimizin mühüm bir kəsimi şayılərən qulaq asmaqdə, yaymaqdə və inanmaqdə həvəsi görünlür. Bozən kimse həkimiyətən acıq verirmiş kimi, irəli gedib guya ki, hədələyici bayanatlar səsləndirir: "Bakımın uca yerində Rəsulzadənin heykəli qoyulmalıdır". Həq kim narahat olmasın. Bakının hündür yerində, paytaxtimizdəki işa edilmiş ən nəhəng və nadir, siyasi təşəbbüsəşəliyi Heydər Əliyevə mexsus olan heykəltəraşlıq nümunəsi var. Bu, Nəriman Nərimanovun heykəlidir. Nə deyisi? Nərimanovun heykəli mövəed siyasi ab-hava-yaya noyi dikta edə bilir ki? Abidənin pyedestalndakı genişliyi ilə Nərimanovun tarixdəki yeri arasında bir tərs mütənasiblik, ziddiyət mövcuddur. Nə yazış ki, abidənin əzəməti və möhtəşəmliliyi bu ziddiyəti birmənəli olaraq Nəriman Nərimanovun xeyrini həll etmək gücündən deyil.

"Tosərrüfatçı" yanaşma M.Rəsulzadəni ideoloji-siyasi mahiyyətindən tərcid edir. Onun ərisi, adı iştismara məruz qalır, birləşdiricili amilə qərvişir. Hətta Rəsulzadənin Novxanıdakı heykəli de onun heykəlinin xifətənləri bir yerə toplaya bilmər. Hər il yanvarın 31-dən ona forqlı dəstələrlə, forqlı vaxtda, forqlı marşrutlarla ziyarət edirlər.

Rəsulzadəni cümhuriyyət qurucularından ayırmak dəbdə olən bir üslubdur. Niyə heç kim "Nədən M.Topçubaşova heykəl qoyulmuş" onun yubileyini keçirmirsiniz" deyə həkimiyəti ittiham etmir? Bələ bir fikir səsləndəydi, aksi, daha ədalətlər olardı. Çünki iki ilə yaxın bir dövrdə Cümhuriyyətin başçısı, hüquq təmsilcisi olmuş Topçubaşovanın heç bir yubileyi dövlət soviyyəsində qeyd edilməyib.

Bu, mənəfətçi gedidişdir, hədəf bəllidir. Məqsəd Rəsulzadənin tarixin köksündən və silahdaşlarından ayırböyükəm və böyükliyə şərif çıxarıcı siyasi meydanda durus gotire, Heydər Əliyev faktoruna qarşı dayana bilmekdən ibarətdir. Əlbətə ki, bütün bunlar uğur və etməyən perspektivsiz cəhdəldərdir.

Bəzə ki, heç kim bizi "İlin xalqı" seçməyib. Bunun bircə adı var: siyasi avantüra. Kimsə (və ya kimlərə) özüne şənl keçmiş düzəltmək, inqilabçı-hərəkatçı fəaliyyətini maddi-leşdirmək üçün bu ideyani dövriyyəyə yeridib. Və təxribat öz işini görüb, istənilən nəticə əldə edilib.

Bu o demək deyil ki, təxribat müəllifləri fövqələdə qabiliyyət sa-

zin "Dövləti Məmmədəmin Rəsulzadə qurub, Heydər Əliyev həkimiyət qurub" fikrini də "tosərrüfat" əhəmiyyətli hesab etməmək qeyri-mükündür.

Dövlət smətəsi əvvəlcədən tutulmuş tikinti-quradırma kompleksi - bina deyil ki, divarlarını qaldırb, qapı-bacاسını qoysanın qılcalarını qatlayın arın-arxayın oturasan. Dövlət daim mükəmməliyyətə ehtiyac duyun və can atan bə mexanizmdir. Dövlətçilik inkişafda olan bir prosesdir. Dövlətə münasibətdə söhbət yalnız kimin hansı tarixi şəraitdən nələr etmək istəməyindən və nələr edə bildiyindən gəde bilər.

Məmmədəmin Rəsulzadə və onun silahdaşlarının Azərbaycan dövlətçiliyindən verdiyi təhsil, Məmmədəmin Rəsulzadə və etibarlı monbə ilkin mənəbədir. Heydər Əliyev haqqında özü dolğun təsəvvür yaradır. Məmmədəmin Rəsulzadə və silahdaşlarından forqlı olaraq, Heydər Əliyev Azərbaycan xalqına çox şey verə bilər.

Həmin dövrü dəyərləndirdən Heydər Əliyev Rəsulzadədən forqlı heç nə demir: "AXC gərgin şəraitdə cəmi 23 ay fealiyyət göstərsə də, sonrakı nəsillər yaddaşda tariximizin on parlaq səhifelerindən biri kimi qalacaq. Ən osası odur ki, AXC az yaşasada, xalqımızda müstəqillik fikirlərini və azadlıq duyğularını gücləndirmiş oldu".

Xalqa "çox şey verə biləməyin" görə M.Rəsulzadəni heç kim mühakimə edə bilməz. Dövlət gərgin idi. Obyektiv amillər həlliçədiyi. Hər şəyden önce, dünya güclərinin Cənubi Qafqazda müstəqil dövlətlər görək planı yoxdu. Subyektiv amillər təcrübə və peşəkarlıq ilə birbaşa bağlıydı.